

Sběratel výplatních otisků ke své činnosti nutně potřebuje vědět různé právní dokumenty jak celospolečenského významu, tak rezortní povahy. Jedním z důležitých zákonů byl Dekret prezidenta republiky ze 19. 5. 1945 týkající se národní správy a zejména o neplatnosti některých majetkově správních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů. Tento dokument si promluvil nejen do majetkových poměrů, ale zejména do podstaty a vzhledu výplatních strojů a jejich otisků. Dokument promluvil do vzhledu výplatních otisků. Byl prvním stupněm změn v poválečném Československu. Dotkl se výplatních otisků 3. republiky. Zatím se týká je českých zemí a má vliv na výplatní stroje a otisky v českých zemích.

Dekret prezidenta republiky

ze dne *19. května 1945*

o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů.

K návrhu vlády ustanovují:

§ 1.

/1/ Jakékoliv majetkové převody a jakákoliv majetkově-právní jednání, at se týkají majetku movitého či nemovitého, veřejného či soukromého, jsou neplatná, pokud byla uzavřena po 29. září 1938 pod tlakem okupace nebo národní, rasové nebo politické persekuce.

/2/ Způsob uplatnění nároků, plynoucích z ustanovení odst. 1./, budiž upraven zvláštním dekretem prezidenta republiky, pokud se tak nestalo již tímto dekretem.

§ 2.

/1/ Majetek osob státně nespolehlivých na území Československé republiky dává se pod národní správu podle dalších ustanovení tohoto dekretu.

/2/ Za majetek osob státně nespolehlivých se považuje též majetek těmito osobami převedený po 29. září 1938, leč by nabyvatel nebyl věděl o tom, že jde o takový majetek.

§ 3.

Národní správa budiž zavedena do všech podniků /závodů/ i do všech majetkových podstat, kde toho vyžaduje plynulý chod výroby a hospodářského života, zejména v závodech, podnicích a majetkových podstatách opuštěných nebo takových, které jsou v držbě, správě, nájmu nebo pachtu osob státně nespolehlivých.

§ 4.

Za osoby státně nespolehlivé jest považovati:

- a/ osoby národnosti německé nebo maďarské,
- b/ osoby, které vyvíjely činnost, směřující proti státní svrchovanosti, samostatnosti, celistvosti, demokraticko-republikánské státní formě, bezpečnosti a obraně Československé republiky, které k takové činnosti podněcovaly nebo jiné osoby svěsti hleděly a záměrně podporovaly jakýmkoliv způsobem německé a maďarské okupanty. Za takové osoby jest na příklad považovati členy Vlajky, Rodobransy, Úderných oddílů Hlinkovy gardy, vedoucí funkcionáře Spolku pro spolupráci s Němci, České ligy proti bolševismu, Kuratoria pro výchovu české mládeže, Hlinkovy sloven-

Za státně nespolehlivé jest z osob právnických považovati ty, jejichž správa úmyslně a záměrně sloužila německému nebo maďarskému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.

26.

§ 7.

a/ u podniků a ústav peněžních Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada,

c/ u podniků průmyslových, obchodních a jiných živnostenských

aa/ při počtu zaměstnanců do 20 místní národní výbor,

bb/ při počtu zaměstnanců od 21 do 300 okresní národní výbor,

cc/ při vyšším počtu zaměstnanců Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada.

Při určování počtu zaměstnanců rozhoduje normální provoz v roce 1943.

d/ U zemědělských a lesních majetků:

aa/ při výměře do 50 ha místní národní výbor,

bb/ při výměře přes 50 ha do 100 ha okresní národní výbor,

cc/ při výměře přesahující 100 ha Zemský národní výbor,
na Slovensku Slovenská národní rada.

e/ U obytných domů a stavebních parcel místní národní výbor, převyšuje-li hodnota však K 5,000.000.-- okresní národní výbor.

f/ U veškerého ostatního majetku

aa/ při hodnotě do K 500.000.-- místní národní výbor,

bb/ při hodnotě vyšší než K 500.000.--, ale nižší než 5 milionů korun okresní národní výbor,

cc/ při hodnotě vyšší než 5 milionů korun Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada.

g/ Jsou-li podniky a majetky, uvedené pod a/ až f/, působnosti celostátní, zavádí národní správu resortně příslušné ministerstvo.

/2/ V případě, že odhad hodnoty majetku /písm. e/ a f//, který se dává pod národní správu, jest sporný, určuje jeho hodnotu s konečnou platností orgán vyšší.

/3/ V obcích a okresech, kde byla nebo bude místo národního výboru jmenována správní komise, resp. správní komisař, patří zavedení národní správy do jejich příslušnosti.

§ 8.

/1/ Rozhodnutí ve smyslu § 7 budiž vydáno u podniků, uvedených v § 7 písm. a/, b/, c/, d/, v dohodě se závodním výborem /závodní radou/ nebo jinými zástupci zaměstnanců podniku. Nedojde-li k dohodě, rozhodne orgán vyšší.

/2/ U zemědělských a lesních majetků, přesahujících 50 ha, budiž rozhodnutí vydáno též po slyšení příslušných místních národních výborů.

§ 9.

Hrozí-li nebezpečí z prodlení, zvláště jde-li o podnik opuštěný, nebo zasahují-li do majetku nebo podniku osoby státně nespolehlivé, jsou okresní národní výbory oprávněny i při jinaké příslušnosti jmenovati zatímního národního správce až do rozhodnutí příslušného orgánu ve smyslu § 7.

§ 10.

/1/ Příslušný Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada, může po slyšení závodního výboru, vyžaduje-li toho veřejný zájem, změnit z moci úřední rozhodnutí okresního národního výboru nebo místního národního výboru o zavedení správy nebo o jmenování národních správců a učiniti jiná opatření.

/2/ Příslušný Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada, učiní též opatření k zavedení národní správy tam, kde okresní nebo místní národní výbor tak neučinil nebo učiniti nemohl.

§ 11.

Národní správa budiž zrušena, jakmile pomínou důvody, pro které byla zavedena. Zruší ji orgán, který ji zavedl.

§ 12.

/1/ Dočasnou národní správu jest zavést do všech družstevních podniků a organizací /zemědělských, konsumních, peněžních atd/. Tato národní správa zajistí vedle řádného řízení podniku do 4 neděl provedení volby nového vedoucího orgánu.

/2/ Dočasnou národní správu zavádí místní národní výbor u družstev, jejichž působnost nepřesahuje místní obvod; okresní národní výbor u družstev, jejichž působnost přesahuje místní obvod, avšak nepřesahuje obvod okresu; u všech ostatních družstev Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada.

/3/ Před zavedením dočasné národní správy buďtež dle možnosti slyšení členové družstva.

/4/ Dočasná národní správa se skončí, jakmile členstvo družstva si zvolí správu novou.

§ 13.

Příslušný Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada, může ze závažných důvodů zavést národní správu též do odborných, hospodářských, kulturních a zájmových organizací a ústavů.

§ 14.

/1/ Rozhodnutí o zavedení a zrušení národní správy, o ustanovení a odvolání národních správců musí být vydáno písemně.

/2/ Opis rozhodnutí jest doručiti Zemskému národnímu výboru, na Slovensku Slovenské národní radě.

§ 15.

Na základě rozhodnutí podle § 14 provede z úřední moci:

- a/ u nemovitostí příslušný soud knihovní zápis poznámky národní správy v pozemkových knihách,
- b/ u horních oprávnění příslušný soud, resp. úřad zápis poznámky národní správy v horních knihách, resp. záznamech,
- c/ u podniků /závodů/ zapsaných do obchodního /společensvévního/, na Slovensku firemního rejstříku, příslušný soud zápis poznámky národní správy do rejstříku obchodního /společensvévního/, na Slovensku firemního.

§ 16.

/1/ Národním správcem má být ustanovena pouze osoba s patřičnými odbornými i praktickými znalostmi, mravně bezúhonná, státně spolehlivá.

/2/ Zpravidla nemá být národním správcem ustanoven ani dlužník ani věřitel podniku /závodu/ nebo majetkové podstaty, ledaže orgán příslušný podle § 7 důvodně rozhodne jinak..

/3/ Národní správa budiž zpravidla ustanovena ze schopných zaměstnanců dotyčného závodu.

/4/ Národním správcem nemůže býti jmenován člen národního výboru podle § 7 příslušného.

§ 17.

/1/ U menších majetků, u podniků drobných, u menších živnostenských provozoven a pod. může býti ustanoven jediný správce pro více podniků, resp. majetkových podstat.

/2/ Vyžaduje-li toho rozsah národní správy, může orgán podle § 7 příslušný ustanoviti za národního správce sbor až pětičlenný, který řídí správu podle zásady většiny.

§ 18.

Před nastoupením úřadu složí národní správci orgánu podle § 7 příslušnému slib, že budou plniti svědomitě své povinnosti s péčí řádného hospodáře v souladu s hospodářskými, národními a jinými veřejnými zájmy.

§ 19.

Při výkonu své funkce mají národní správci postavení veřejných orgánů ve smyslu § 68 trest.zák. z 27.května 1852, čis.117F.z., § 461 zák. čl. V/1878, resp. § 5 zák. čl. XI/1914.

§ 20.

/1/ Právní jednání majitelů, držitelů a správců majetků, spadajících pod národní správu, týkající se podstaty těchto majetků a provedená po účinnosti tohoto dekretu, jsou neplatná.

/2/ Dosavadní majitelé, držitelé a správci majetků pod národní správu daných, jsou povinni zdržeti se jakéhokoliv zásahu do jednání národního správce.

§ 21.

Národní správce spravuje majetek pod národní správu daný a jest oprávněn a povinen učiniti všechna opatření, jichž v řádné správě jest zapotřebí. Jest povinen jednati s péčí řádného hospodáře a odpovídá za škodu, která by vzešla zanedbáním povinností.

§ 22.

/1/ Národní správce jest povinen skládati o svém hospodářství účty orgánu podle § 7 příslušnému ve lhůtách tímto orgánem určených a podati kdykoliv potřebné nebo vyžádané zprávy a vysvětlení.

/2/ K opatření, která nenáleží k obyčejnému hospodaření, jakož i ke všem jednáním zvláštní důležitosti, k pronájmu nebo propachtování, k zápůjčkám, ke knihovnímu zatížení, k likvidaci a pod. potřebuje národní správce svolení orgánu podle § 7 příslušného.

Průvodní dopis prezidenta republiky předsedou tehdejší vlády Zdeňku Fierlingerovi k tomuto Dekretu podepsaný drem Edvardem Benešem.

PRESIDENT
ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY

Pane předsedo vlády,

podpisuje k návrhu vlády dekret ze dne 19. května 1945
o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody
a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a ko-
laborantů a některých organizací a ústavů, beru na vědomí usnesení
vlády ze dne 17. května t.r., že dekret bude aplikován zatím jen
v českých zemích, dokud nedojde dodatečně k dohodě se Slovenskou
národní radou o jeho použitelnosti též na území Slovenska.

V Praze dne 19. května 1945.

Panu
předsedovi vlády Zdeňku FIERLINGEROVI,

v Praze.